

An einen Haushalt / Gospodinjstvu
Postentgelt bar bezahlt / Poština plačana v gotovini

BAD EISENKAPPEL – ŽELEZNA KAPLA

MAREC 2005

INFO

Eno izmed zadnjih žegnanj velikonočnih jedil, ki jih je še opravil naš dolgoletni župnik Tomaž Holmar

Lovski pevski zbor Železna Kapla
Jägerchor Bad Eisenkappel

**Lovski ples
Jägerball**

16. April 2005, 20.30 Uhr
Gasthaus/Gostilna **PODOBNIK**
Bad Eisenkappel/Železna Kapla
Musik/Igra:
„ANSAMBEL FANTJE Z VASI“

TAXI 0664/341 38 05

Predprodaja / Vorverkauf: € 3,-
Večerna blagajna / Abendkasse: € 4,-

Vaš zanesljivi domači Partner /
Ihr verlässlicher heimischer Partner

POSOJILNICA-BANK
ŽELEZNA KAPLA / BAD EISENKAPPEL
z poslovalnico Miklavčeva / mit Zweigstelle Miklavzbof

ZADRUGA MARKET

Vsem občankam in občanom želimo
blagoslovljene velikonočne praznike!

Allen Gemeindebürgerinnen und
Gemeindebürgern ein gesegnetes Osterfest!

Vsem otrokom in mladincem pa »pridne botre«
in fletnega velikonočnega zajčka!

Allen Kindern und Jugendlichen wünschen wir
schöne Ferien und einen „braven Osterhasen“!

**želi EL Železna Kapla
wünscht EL Bad Eisenkappel**

F. J. Smrtnik

občinski predstojnik/Gemeindevorstand

Spoštovane občanke in cenjeni občani! Draga mladina!

Že kar precej časa je minilo, odkar smo se zadnjič oglasili. Letos je leto obletnic, na primer 60 let konca 2. svetovne vojne, 60 let poboja Peršmanove družine, 50 let podpisa Avstrijske državne pogodbe in s tem tudi 7. člena. Tudi naša občina bi se morala spomniti teh dogodkov, saj je ravno pri nas 2. svetovna vojna terjala izredno visok krvni davek, to je 183 žrtev. Rane, ki jih je zapustila groza vojne, še niso zaceljene, kajti o tem težkem času še danes ne moremo govoriti odprto.

Zakaj v Železni Kapli 50 let po podpisu Avstrijske državne pogodbe ne stoji dvojezična krajevna tabla? Očitno vzdušje še ni tako dobro, kot mislimo in se hvalimo? Mar ni sožitje le tako dolgo v redu, kakor dolgo Slovenci ničesar ne zahtevajo? V letu teh obletnic bi naj v občini storili korak naprej. Sami od sebe bi mogli ugoditi rzsodbi ustavnega sodišča in postaviti dvojezično krajevno tablo. S takšnim korakom bi pokazali svojo evropsko ter politično in človeško zrelost, da se držimo zakonov in da pri nas moremo živeti v dobrem sosedstvu in sožitju.

Na splošno zaskbljujoč pa je razvoj v naši deželi. Deželni glavar postaja vse bolj aroganten in noče postaviti tabel, na Dunaj se vozi le na kavo ali kako drugo pijačo? Samovoljno pa odstavlja ljudi, ki se zavzemajo za slovensko narodno skupnost, itd.

Ambrozy pa mu pridno kima. Zdi se mi, da SPÖ niti sama ne ve, kaj naj počne.

V tej fazi bi morali vsi pokončni socialdemokrati začeti razmišljati, če so še v »pravi stranki« ali pa so le še podružnica FPÖ? Ta koroška koalicija bo našo deželo spravila čisto v izolacijo; s tem pa v še večjo gospodarsko in socialno krizo.

Sehr geehrte GemeindebürgerInnen! Liebe Jugend!

Die wirtschaftliche Situation in unserer Gemeinde ist leider nicht die beste. Seit der Schließung der Zellstofffabrik OBIR im Jahre 1989 geht und ging es bergab.

Die vielen Millionen Schilling, die damals in unsere Gemeinde geflossen sind (Obir-Tropfsteinhöhlen, Tennishalle, Freibad, Minigolf, Radweg), sind verbraucht und die Kosten der Erhaltung dieser Betriebe drücken auf unser Budget. Wie lange werden wir es noch schaffen, dies zu erhalten? Wir werden früher oder später darüber über Lösungen nachdenken müssen, vielleicht diese Betriebe zu privatisieren? Wenn wir es nicht tun werden, dann wird es das Land für uns tun, weil wir keine Gelder mehr bekommen werden.

Das Freibad, eine wichtige infrastrukturelle Einrichtung für unsere Bürger, insbesondere für Kinder und Jugendliche, kostet die Gemeinde jährlich 50.000 €. Unser Vorschlag wäre es, diesen Betrieb zu verpachten ohne vom Pächter eine Pacht zu verlangen, aber ihn zu verpflichten, den Betrieb so zu führen wie bisher. Ersparnis für die Gemeinde: 30.000 €, weil die Personalkosten wegfallen würden.

Bei den jüngsten Verhandlungen beim zuständigen LR Rohr, – der Bürgermeister musste sein gesamtes Verhandlungsgeschick aufbieten, damit die Verhandlungen erfolgreich waren – wurde uns versprochen, dass 80 % der im ordentlichen Haushalt getätigten Einsparungen auf den außerordentlichen Haushalt angerechnet werden.

Allen vier Gemeinderatsparteien ist es zu verdanken, dass 856.000 € an Landesmitteln als Bedarfszuweisungen in die Gemeinde fließen werden. 600.000 €, das schmerzt sehr, sind für die Abgangsdeckung vorgesehen, 57.000 € für den Straßenbau, 32.000 € für die Hauptplatzgestaltung, 12.600 € für die Beschneigungsanlage Petzen/Peca, 20.000 € für die EDV-Umstellung, 25.000 € für das Rüsthaus in Rechberg/Rebrca, 50.000 € für Katastrophenschäden, 13.000 € fürs KBBD-Darlehen, 6000 € für die Kinderspielecke Hauptplatz und 15.000 € für die Tennishalle.

Uns ist klar, dass wir auch in Zukunft gefordert sind. Wir haben den größten Abgang und die höchsten Personalkosten aller Kärntner Gemeinden. 37 % des Gesamthaushaltes sind Personalkosten, das sind 10 % über dem Landesdurchschnitt. Diese hohe Kosten sind leider ein Produkt der jahrelangen SPÖ-Absoluten in unserer Gemeinde.

Pozdravlja Vas/Es grüßt Sie

Franz Josef Smrtnik

Iz občinske sobe - Aus der Gemeindestube

Letno poročilo 2004 sklada za poravnavo škod zaradi živali (Tierschadenhilfsfond)

Članarina:	1.383,03 €
Podpora občine:	1.383,03 €
Dobiček 2003:	667,49 €
Skupno:	3.433,49 €

65% škode je bilo izplačanih na 11 članom, ki so utrpeli škodo
Podpore 2004 2.817,99 €
Dobiček 2004 615,56 € ostane za leto 2005 v skladu.

- Vsaka lovska družina naše občine dobi 72,65 € (bivših 1000 šilingov) letne podpore. Predlog je vložila EL, razen FPÖ so vse frakcije glasovale zanj.

Die Gemeindejagden bekommen seitens der Gemeinde eine jährliche Förderung von 72,65 € (etwa 1.000 ATS). Die EL hat diesen Antrag eingebracht. Alle Fraktionen außer der FPÖ (GR Hans Georg Lopar) stimmten dafür.

- Die Gemeinde hat ein Grundstück (342 m²) an do Firma Bio Waldernte Holzhandels Gm.b.H abgetreten.
- Die Fraktionen des Gemeinderates sprachen sich einstimmig gegen die Schließung weiterer Postämter in Kärnten aus.
- Auf Wunsch der Mieter können die Gemeindehäuser an die Fernwärme angeschlossen werden. Die Mieter wurden über die Bedingungen informiert. Die Förderungen sind sehr gut, daher appelliert die EL an alle Mieter, das Angebot zu nützen. Das wäre ein großer Beitrag zum Klimaschutz und eine Aufwertung der Wohnungen. Die Gemeindehäuser sind gut isoliert, haben neue Fenster, womit ein geringer Wärmeverbrauch garantiert ist.
- Generalsaniert müssen die Gemeindehäuser in Rechberg/Rebrca werden. Das fordert die EL vom zuständigen Referenten (Bürgermeister) im Einklang mit den jahrelangen Forderungen der Mieter. Die Zeit drängt, denn heuer (2005) laufen die Kredite aus.
- Šoli na Obirskem in v Lepeni sta ogroženi. EL poziva odgovorne v občini, deželi in državi, da ukrepejo vse za obstoj malih šol. Občinsko predstojništvo bo vsem pristojnim poslalo protestno pismo in šolskega referenta prosilo za pogovorni termin. Upajmo, da se je to že zgodilo, po toči zvoniti je prepozno.
- Občina bo dobila nov unimog. Denar je že pripravljen. Precej je prispevala EL, ki je pred 5 leti odkrila, da je zavarovalnica za 50 % previsoka. Namesto 4.000 € občina zdaj plačuje le 2.000 evrov zavarovalnine. V preteklih letih smo tako prihranili 10.000 €.

Der Kauf eines neuen Unimog für die Gemeinde ist durch Rücklagen gedeckt. Die EL hat wesentlich zu diesen Rücklagen beigetragen, haben wir vor 5 Jahren doch aufgedeckt, dass die Versicherung um 50 % zu hoch war. Anstatt 4.000 € zahlt die Gemeinde jetzt nur 2.000 € Versicherungssumme. So wurden mittlerweile 10.000 € eingespart.

- *) Unzufrieden mit den Gemeindevertretern ist die Jugend von Eisenkappel. Vieles wurde im Wahlkampf versprochen, aber wenig gehalten!

Mladina v občini je nezadovoljna. V volilnem boju so veliko obljubili, le malo pa izpolnili!

- *) EL zato zahteva ureditev »občinskega sveta mladih«. V vseh važnih vprašanih naj bi mladina soodločala.

Die EL fordert die Einrichtung eines »Jugendgemeinderates«. Bei allen wichtigen Entscheidungen sollte die Jugend mitentscheiden.

- *) Es sollte ein Jugendbetreuer installiert und vom AMS bezahlt werden

- *) Dem Gasthaus Moritz (M1) gebührt für seine Kulturveranstaltungen die Förderungen aus dem Kulturtopf.

- *) Antialkoholische Getränke um 1 € sollten von den Gemeinderatsparteien gesponsert werden. Die EL wird damit beginnen.

Prodajo nealkoholnih pijač v gostilni Moritz (M1) bo EL podprla z določenim prispevkom.

ČESTITAMO NAŠIM SLAVLJENCEM

EIN HOCH UNSEREN JUBILANTEN

„Kolko kapljic, tolko let,
Bog vam daj na svet živet,
živijo, oj živijo na svet“

„Zum Geburtstag recht viel Glück
immer vorwärts, nie zurück
wenig Arbeit, recht viel Geld,
viel Gesundheit und viele Reisen
in die Welt“

50 let/Jahre

Karner Anton
Komprej Josef
Koschlak Oswald
Micheuz Aloisia
Lučovnik Veronika
Storgl Jožica
Ziegler Elisabeth
Schorli Gertraud
Sinnich Ciril
Sadolšek Franci
Slanovc Rudi

60 let/Jahre

Brandstätter Willi
Blümer Hans
Bachmann Helmut
Tomic Zorka
Novak Pepi

70 let/Jahre

Prušnik Vladimir
Zimpasser Adolf
Terplak Maria
Kucher Gertraud
Lessnig Romana
Schupanz Matilda
Osojnik Albina
Jammer Josef

80 let/Jahre

Skriner Agnes
Logar Maria
Fortin Maria
Smolnik Hanzl

90 let/Jahre

Haberl Johanna
Herz Pauline
Schuller Gertrud

Bridki čas, ne vrni se!

Portret dveh živih prič iz naše občine

Iz Železne Kaple in okolice je za časa nacizma mnogo oseb bilo pregnanih ali pa so šle v upor.

Med njimi Vladimir Prušnik, po domače Belflnov v Lobniku, in pa Anton »Tonči« Haderlap, Vinklnov v Lepeni.

Oba letos praznujeta življenjske jubileje, za kar jima v imenu EL Železna Kapla prisrčno čestitamo. Vladimir Prušnik je 1. 1. dopolnil 70 let, Tonči Haderlap pa bo 6. 12. praznoval svojo 75-letnico. Oba sta živi in verodostojni priči tistega časa groze, nasilja in strahu.

Tonči Haderlap, roj. leta 1930 pri Vinklnu, je oktobra 1943 kot trinajstletni otrok skupaj z mlajšim bratom Zdravkom in s teto Leni Kuhar-Jelko moral v partizane. Le tako so ušli usodi ječe ali pa kaceta. Vedeli so, kaj jih čaka, če bi jih dobil v roke gestapo, kajti Vinklnova domačija je bila znana kot »partizanska«, saj je aktivno podpirala upor.

Kapelški gestapo je namreč dobro leto pred odhodom v gozd, oktobra 1943, ugrabil Zdravka, ko je pasel živino, in ga zverinsko mučil. Med drugim so ga obešali in pretepali, ker so od njega hoteli zvedeti, ali se oče Miha, ki je že bil v partizanih, na skrivaj vrača domov. Le pogumen nastop matere Marije, ki je zahtevala, da ji sina izročijo, ga je rešil nadaljnega mučenja. Tri dni potem, 12. oktobra 1943, se je za mladoletna Tončija in Zdravka življenje docela zasukalo. Tega dne je namreč gestapo prišel po mamo Marijo in jo odvedel v ženski kacet Ravensbrück, od koder se je vrnila šele septembra 1945.

Oče Miha je že dober mesec poprej, 17. 9. 1943, odšel v partizane, ker ni hotel v nemško vojsko. Bil je komandant kurirske stanice K9 na Osenici v Koprivni. Tonči in Zdravko sta po odhodu v gozd bila najprej dober mesec pri očetu v kurirski stanici, potem pa sta šla v osvobojeno Savinjsko dolino. Tam sta doživela in prestala nemški napad in se potem čez Krvavec in Jelendol vrnila decembra 1944 spet k očetu v karavlo K9. Tu sta kot partizanska kurirja dočakala konec vojne in svobodo. Stanice K9 Nemci nikdar niso odkrili, čeprav so jo stalno iskali, tako tudi 30. aprila 1945, na dan pogreba Peršmanovih žrtev, ko so izvedli hajko, da bi ujeli kurirje.

Po vojni je Tonči nekaj časa delal doma na kmetiji, potem na grofovi žagi, vseskozi pa je sodeloval pri SPD »Zarja«. Naredil je lovski izpit in državni izpit za gozdarja in se zaposlil pri podjetju Goess v Trgu/Feldkirchen, kjer je bil vse do upokojitve zaposlen 34 let. V Trgu je ustanovil skupino rogistov, bil je med ustanovnimi člani Kluba prijateljev lova, čigar pobudnik je bil njegov tast Karl Prušnik-Gašper, pomagal je ustanoviti Društvo slovenskih pisateljev in pisateljic v Avstriji, bil je dolgoletni sodelavec slovenskih oddaj pri celovškem radiu in izdal tudi zbirko »Pesmi«. Tonči, poročen z Vero, rojeno Prušnik, danes živi na svojem domu v Radwegu pri Trgu in med drugim piše pesmi ter spomine o svoji razgibani in pestri življenjski poti. Za svoje delovanje je prejel vrsto odlikovanj, tudi lovskih.

Vladimir Prušnik, se je rodil leta 1935 pri Belflnu v Lobniku. 14. aprila 1942, tedaj je hodil v prvi razred ljudske šole, so ga skupno s starimi starši Francem in Marijo, pri katerih je doraščal, nasilno pregnali z doma. Ostala družina je živela v Grabštanju, kjer je oče Karl bil upravnik nekega posestva. Iz Žrelca so Prušnikove skupaj z drugimi slovenskimi družinami nasilno izselili v Nemčijo, in sicer v Frauenaaurach na Bavarskem. Življenje v taborišču je bilo strogo nadzorovano, predvsem otroci in starši so trpeli pod taboriščnim režimom. Razen tajne taborišče šole, v kateri je številne otroke poučeval maturant Hanzej Dragašnik s Kostanj, po njegovem odhodu na fronto pa Črnk z Bistrice nad Šmihelom, otroci pregnancev niso imeli nobenega pouka.

Pri Haderlapovih v Radwegu pri Trgu. Z leve: zakonca Tonči in Vera Haderlap in Vladimir Prušnik

Doma na Koroškem je nacistična oblast medtem zaostriala pritisk na Slovence, med katerimi so se pojavili prvi zametki upora. Prušnikova družina se je iz Grabštanja vrnila domov k Belflnu. Jeseni 1942 je gestapo prišel po očeta Karla, da bi ga odvedel v zapor. V zadnjem hipu in z zvijačo mu je uspelo pobegniti v gozd, ter tako uiti zagotovi smrti. Karl Prušnik se je pridružil uporniškemu gibanju, si nadel partizansko ime Gašper, in šteje med najbolj znane slovenske partizane nasploh. Svoje spomine je opisal v knjigi »Gamsi na pla-

zu«. Peter Handke, svetovnoznani pisatelj, je dejal, da bi to knjigo moral prebrati vsak koroški politik.

Vladimir in stari starši so se iz pregnanstva vrnilo poleti 1945. Vrnitev pregnanih koroških Slovencev v domovino je bila zelo dramatična. Koroška jih je sprejela sovražno. Angleži so jih z beljaškega kolodvora, kamor so prispeli, hoteli takoj vrniti nazaj v Nemčijo. Koroški uradi so jim namreč namenoma dali lažno informacijo, da so to „folksdojčarji“, ki na Koroškem nimajo kaj iskati. S to lažjo so se hoteli za vselej znebiti svojih slovenskih sodeželanov.

Le z odločnim nastopom so pregnanci, ki so takoj zapustili vagon in posedli po tračnicah, izsilili vrnitev na opustošene domove. Prušnikovi se niso takoj vrnilo k Belflnu domov. Tam je namreč medtem gospodaril Nemeč Praschnig. Z njim so se dogovorili, da lahko ostane do jeseni. Ker pa je začel samovoljno in za hrbtno razprodajati posest, je moral takoj iti.

Glasba je bila in je še velika Vladimirjeva ljubezen. Že kot 12-leten se je začel v Celovcu učiti klavirja - pet let se je vsak teden enkrat peljal v glavno mesto.

Pot je bila naporna: s fikejem do Sinče vasi, nato z drugim vlakom v Celovec - in isto pot nazaj.

Po končani ljudski šoli je ostal na kmetiji in bil med prvimi absolventi Slovenske kmetijske šole v Podravljah.

Že kot šestnajleten fant je ustanovil in začel voditi fantovski zbor »Zarja«, iz katerega je pozneje zrasel Mešani pevski zbor. Zbora je Vladimir vodil 20 let. Skupno s Hanzijem Kežarjem je vodil zna-

ni zbor „France Pasterk-Lenart“, to je skupni zbor „Danice“ in „Zarje“, imenovan po narodnem heroju „Francu-Pasterku-Lenartu, Tavčmanovem v Lobniku. Seveda pa je vodil tudi kapelški slovenski cerkveni zbor in bil tudi osrednji zborovodja SPZ. Nad 40 let je bil dejaven tudi v slovenskem združenstvu, pred leti je šele oddal funkcijo predsednika Posojilnice in Zadruga Železna Kapla. Ko je leta 1964 bil ustanovljen Klub prijateljev lova, ustanovil ga je njegov oče Karel Prušnik-Gašper, se je Vladimir takoj vključil v njegove vrste, saj je lovec že od leta 1960. Z velikim veseljem je potem prevzel tudi vodstvo Lovs-

kega zbora Železna Kapla, prvega in najstarejšega lovskega zbora na Koroškem. Leta 1969 se je zaposlil pri Kärntner Musikschulwerk in vodil kapelški oddelek. Okrajno vodstvo šole pa zaradi „Prušnikovega sindroma“ ni smel prevzeti. Oba, Tonči Haderlap in Vladimir Prušnik, soglasno ugotavljata, kako potrebno in važno je, da spomin na te bridke čase ne gre v pozabo, da je mladina seznanjena z dogodki med 1938-1945 in da zna ceniti aktiven doprinos svojih prednikov v boju proti nacizmu in za svobodo. Kajti „le tako lahko gradimo mirno in demokratično bodočnost v duhu sožitja in enakopravnosti.

Gedenken und Bedenken

Partisanendenkmal am Friedhof Maria in Dorn

Das Jahr 2005 ist ein bedeutendes Be- und Gedenkjahr. Wir begehen 60 Jahre Kriegsende, 50 Jahre Unterzeichnung des Staatsvertrages von Wien und 10 Jahre EU-Beitritt.

Vor 60 Jahren, am 8. Mai 1945, ging mit der bedingungslosen Kapitulation Deutschland das verbrecherische Naziregime unter. Es stürzte die Welt in den bisher blutigsten Krieg in der Geschichte der Menschheit mit mehr als 50 Millionen Opfern. Insbesondere Juden, Slawen, Roma und Sinti, gegannt »Zigeuner«, sowie geistig und körperlich

behinderte Personen, wurden als »Untermenschen«, »rassisch minderwertig« oder als »lebensunwürdig« von den Nationalsozialisten in den Konzentrationslagern und sonstigen Tötungsanlagen millionenfach ermordet. Das Morden wurde industriell abgewickelt.

Eisenkappel und seine Umgebung haben im Kampf gegen das Naziregime und für die Freiheit einen außerordentlich hohen Blutzoll geleistet: über 180 Personen kamen in den KZ's um, verstarben in der Vertreibung oder als Partisanen im Widerstandskampf. Das Denkmal auf dem Friedhof erinnert heute an sie.

In der jüngsten Zeit mehrten sich Versuche einer Umdeutung, wenn nicht gar Fälschung der historischen Tatsachen. Deshalb sei hier klar und deutlich festgehalten: Unumstößliches Faktum ist, dass der Kampf der Kärntner Partisanen der einzige bewaffnete, also militärische und auch zeitlich relevante Widerstand gegen das Naziregime auf dem Boden des heutigen Österreich war. Und das schon seit dem Jahr 1942. (In der Nazizeit bestand Österreich bekanntlich nicht!).

Von einigen Politikern werden diese Tatsachen totgeschwiegen oder gar bestritten. Als es aber bei den Staatsvertragsverhandlungen nach dem Krieg um die Freiheit und Souveränität des Staates ging, haben sich die österreichischen Politiker sehr wohl auf den Partisanenwiderstand in Kärnten als Beitrag Österreichs zur Selbstbefreiung im Sinne der Moskauer Deklaration berufen. Getragen haben diesen Widerstand die Kärnt-

ner Slowenen, ihnen haben sich Angehörige anderer unterjochter Völker angeschlossen, und auch einige deutschsprachige Kärntner haben mitgewirkt

Der Staatsvertrag vom 15. Mai 1955, mit dem Österreich seine volle Unabhängigkeit und staatliche Souveränität widererlangte, ist das sichtbarste Resultat des Widerstandes gegen das Naziregime. In seinem Artikel 7 sind die Rechte der Kärntner und steirischen Slowenen und der Kroaten in Burgenland verbrieft. Der Artikel 7, die Magna Charta der österreichischen Minderheitenrechte, ist bis heute nicht erfüllt.

Sofort nach der Machtergreifung im März 1938 haben die Nationalsozialisten alle Register ihrer Gewaltherrschaft gezogen und dann verstärkt eingesetzt.

Exemplarisch und faktografisch einige Eckdaten des Naziterrors an der slowenischen Bevölkerung in der näheren Umgebung:

- **6. April 1941:** nach dem Überfall Hitlerdeutschlands auf Jugoslawien werden die slowenischen Priester verhaftet, aus ihren Pfarreien verbannt, in KZ's geworfen. Nur wenige überlebten. Slowenische Vereine und Medien werden verboten, slowenisches Eigentum eingezogen und die Sprache sogar in der Kirche verboten. Das slowenische Siedlungsgebiet des Landes wird mit suggestiven Plakaten »**Kärntner sprich deutsch! Die Sprache ist Ausdruck deiner Gesinnung**« überschwemmt.

- **14. in 15. April 1942:** Das Land wird ethnisch gesäubert. Mehr als 300 slowenische Familien werden in Anhaltelager in Deutschland vertrieben, auf ihre Gehöfte kommen »Volksdeutsche« aus dem Kanaltal, Südtirol, der Gottschee u.a, aber auch deutschsprachige Kärntner. Die Vertreibung der Slowenen wurde von langer Hand in Kärnten vorbereitet.

- **April 1943:** Weil sie Slowenen bleiben wollen, verurteilt der Volksgerichtshof in Klagenfurt 13 Kärntner Sloweninnen und Slowenen aus dem Raum Eisenkappel-Zell zum Tod. Sie werden am 29. April 1943 in Wien enthauptet.

- **15. Jänner 1944:** Massaker beim Hojnjk in Koprein/Koprivna an drei Mitgliedern der Familie Polanšek

- **6. Jänner 1945:** In Graz werden Mitglieder der Familien Ročičjak aus St. Kanzian / Škocjan und Mičej aus St. Veit i.J. / Šentvid v Podjuni wegen Widerstandes gegen das Regime zum Tode verurteilt und am 13. Jänner ebendort gehängt.

- **25. April 1945:** Wenige Tage vor Kriegsende verübt eine deutsche Feldpolizeieinheit beim Peršman in Koprein/Koprivna das gräßlichste Massaker an der Zivilbevölkerung Kärntens. Elf Mitglieder der Familie Sadovnik, darunter auch Kinder, werden erschossen und die Leichen teils in das brennende Gehöft geworfen. Bestimmte Kreise in Kärnten versuchen seither immer wieder, das abscheuliche Verbrechen den Partisanen in die Schuhe zu schieben.

Ekspoziturni šoli na Obirskem in v Lepeni sta spet ogroženi

Schulen in Ebriach und Leppen erneut in Gefahr

Kljub obljubam pristojnih politikov, da ekspoziturne šole niso ogrožene, sta šoli v Lepeni in na Obirskem spet v nevarnosti. Občina Železna Kapla je pred leti na osnovi določila koroškega manjšinsko šolskega zakona, da mora v vsaki občini, v tem primeru v stari občini Bela, biti vsaj ena šola, pri ustavnem sodišču vložila tožbo proti ukinitvi samostojnosti obirske šole. Ustavno sodišče je tožbo odklonilo z utemeljitvijo, da že ekspozitura odgovarja zakonu, ki nikjer ne predvideva šole z lastnim ravnateljstvom. Pristojne deželne politike očitno malo briga, da kršijo veljavni deželni manjšinski zakon, če bi ukinili šoli. INFO list EL Železna Kapla je za stališča prosil starše in učitelje obeh šol.

Das gegebene Politikerwort, dass Schulexposituren nicht geschlossen bzw. aufgelöst würden, hat in Kärnten keinen Wert. Schon im nächsten Jahr sollen alle Exposituren mit weniger als zehn Kindern endgültig zugesperrt werden.

Für abenteuerliche und überflüssige Projekte, wie diverse Events und Seebühnen, gibt es in diesem Land genügend finanzielle Mittel, aber bei der Bildung und im Schulwesen wird auf Teufel komm raus gespart, gespart, gespart ... Ist dies das Zukunftsmodell für Kärnten / Koroška? INFO list, das Informationsblatt der EL Bades Eisenkappel/Železna Kapla hat betroffene Eltern und Lehrer befragt.

Zalika Smrtnik, predsednica Združenja staršev obirske ljudske šole:

»Meni gre za domačo slovensko kulturo, ki je pogoj za ohranitev naše identitete. Če zaprejo šolo, bo kaj hitro začelo hirati in trpeti življenje vasi, kajti ljudje, predvsem mladina, se bojo prej ali slej začeli odseljevati. S tem pa bo bojo ogrožene vse krajevne navede in šege, cerkev, društva, jezik. Pač sploh vse, kar nas zaznamuje kot Obirčane in Korčane. Isto pa velja za Lepeno. Zato je obe šoli, obirsko in lepensko, treba ohraniti. V petek, 8. aprila 2005, bo ob 15. uri srečanje vseh 40 ekspozitur ogroženih šol v LŠ Obirsko. Seveda vse vabimo na shod.«

Peter Karničar, po domače Varh:

»Sam sem hodil v to šolo, zdaj jo obiskujejo moji otroci, in trdno upam, da jo bojo obiskovali tudi moji vnuki. Glejte, zdaj otroci nimajo daleč v šolo, v Kaplo pa je le dolga pot. Za vse, predvsem pa za celotno vas in okolico, je dobro, če otroci lahko doma gredo v osnovno šolo. Sploh pa je treba enkrat povedati, da je ta majhna gorska šola dala precej maturantov in akademikov, ki so se vsi uveljavili v življenju. Zato naj mi nihče ne pridiga, da so male šole slabše ali pa nesodobne.«

Gottfriede Orasche, učiteljica:

»Šolo kot je obirska, prav tako tudi lepenska, je treba nujno ohraniti, ker je kulturno središče vasi. Če bi jo zaprli, bi nam vzeli del kulturne identitete in slovenščina bo odrinjena na rob. S šolo živi

ali pa umre vas, kraj. Če bi to šolo zaprli, bi otroke, ki zdaj pridejo peš k pouku, morali voziti z avtobusom v Železno Kaplo. To bi, če ovsem pošteno premislimo in upoštevamo, otroke hudo bremenilo, pa tudi poceni ne bi bilo. Da o drugih organizacijskih težavah, s katerimi bi se v primeru ukinitve šole soočali otroci in starši, sploh ne govorim. Naša šola je hvala bogu pregledna.«

Marta Polanšek, zadnja ravnateljica LŠ Obirsko:

Načrt ukinitve ljudskih šol na Obirskem in v Lepeni je že star in ga nikoli, tudi po letu 2000 ne, niso zavrgli. Za tem je strategija, ki hoče dobesedno zbrisati podeželje. Ta proces pa se začne z ukinitvijo šole. Če se temu ne bomo uprli, bo tu puščava in naši nasprotniki bojo slavili zmago. Vemo, da je povsod, ne le pri nas na Obirskem in v Lepeni, vse manj ljudi. Ljudje se pač selijo v večje

centre. Drži, trenutno nam manjka otrok. A iz lastnih izkušenj vem, da ta argument ne zadošča, da šolo ukinejo, da ne drži. Spomnim se leta, ko sem v šoli imela le še pet otrok. Grozila je ukinitiv. Nekaj let zatem pa smo jih imeli osemnajst in še več. Kdo pa danes že ve, koliko otrok bo čez nekaj let na vasi? Saj imamo mlade družine, ki bojo imele otroke. In če šolo opustimo, bo mladina razkoreninjena. Podezelske šole so izjemno dragocen biser, njihova ukinitiv pa velik in hud greh.

Robert Kauer, govornik platforme, Sprecher der

Plattform »Ogrožene šole - Bedrohte Schulen«.

Die Plattform Bedrohte Schulen - Ogrožene šole wurde 2001 als Reaktion auf die massiven Schulschließungen gegründet. Wir agieren Kärntenweit ohne Sprach-, Bezirks- oder sonstige Grenzen. Von den über 40 Exposituren waren 24 bereits an Treffen der Plattform vertreten. Unsere Befürchtung war von Beginn an, dass die Degradierung der eigenständigen Schulen zu Exposituren der nächsten größeren Schule, der erste Schritt hin zur endgültigen Auslöschung der wohnortnahen, ins Dorfleben eingegliederten Grundschulzeit sein wird. Die angekündigte Schließung aller Exposituren, die im nächsten Jahr unter 10 Schüler haben werden, bestätigt unsere Angst. Eine solche "Schließungszahl" ist im Kärntner Schulgesetz nirgends verbindlich verankert. Vor zwei Jahren beteuerten die Verantwortlichen, die "Expositurlösung" sei die einzige Chance, die Standorte der Zwergschulen zu halten. Wieder einmal ist unsere letzte Chance, laut gegen diese weitere Vernichtung der Strukturen des ländlichen Raums zu protestieren. Ab Mitte April werden in vielen Gemeinden und Schulen Unterschriftenlisten aufliegen, mittels derer Sie mit uns die Stimme dagegen erheben können. Und schon jetzt wollen wir Sie herzlich für den 3. Juni 2005 zum "Großen Fest der Kleinen Schulen" nach Klagenfurt auf den Neuen Platz einladen.

Kontaktadressen: Robert Kauer, Sprecher der Eltern, 9135 Lobnik 16, 04238/8705, roobi@gmx.net Michaela Schuschu, Sprecherin der LehrerInnen, 9710 VS Rubland, 04245/64 31, vs.rubland@aon.at

Jubilejno leto 2005 – kam plove koroška politika? 2005 – Kärntner Politik quo vadis?

Razvoj manjšinske politike pod plavordečo koroško »Cianti – koalicijo«, je vse kaj drugega kot obetaven ali razveseljiv. Na tej ugotovitvi ne spreminja ničesar niti dejstvo, da smo v jubilejnim letu 2005 in da koroški Slovenci čakamo že nad 50 let na izpolnitev določil ADP. Deželni glavar še naprej vztraja pri svojem odklonilnem stališču do dvojezične topografije in še naprej ščuva proti vsem tistim manjšinskim predstavnikom, ki se izrekajo za upoštevanje pravne države in za spoštovanje ustave Republike Avstrije. K temu stilu svoje doprinaša gotovo tudi nervoza, ki jo povzroča katastrofalno stanje, v katerem se je znašla celotna svobodnjaška politična opcija v Avstriji. Socialdemokrati pa z molčanjem in prikimavanjem podpirajo to protimanjšinsko politiko in tako polagoma zgubljajo še zadnjo verodostojnost. Toliko pomembnejše je, da se krepijo tiste neodvisne strukture v manjšini in zunaj nje, ki skušajo tej politiki postaviti po robu nov, odprt in strpen pristop do razrešitve odprtih vprašanj ter da koroški Slovenci čim bolj stopimo skupaj in strnemo naše vrste.

V zelo zaostrenem in nestrpnem duhu je prišlo pred nekaj dnevi tudi do razrešitve moje osebe s pozicije vodje Urada za slovensko narodno skupnost pri deželni vladi. Ni več zaželeno, da bi se manjšinski urad vodil čim bolj neodvisno v smislu manjšine, pač pa le še po navodilih in v odvisnosti od deželnega glavarja. Moja politična funkcija pri EL in s tem povezani dobri kontakti v Alpsko-Jadranskem prostoru, so prav tako zelo zbegali deželne politike. Verjamem, da za nekatere ni enostavno prenašati dejstva, da ima predsednik »majhne« EL domala boljše stike v Alpskem-Jadranskem prostoru kot trenutni vrh koroške deželne politike.

Zaskrbljujoče je, da smejo biti deželni uradniki pri vseh večinskih strankah politično dejavni, koroški Slovenec pa ne bi smel imeti svojega političnega prepričanja. Če se ga upa izraziti, se ga skuša onemogočiti in se mu delajo težave, ki močno spominjajo na avtoritarne režime preteklih časov. Da poleg vsega še skušajo utemeljevati odstranitev s položaja s psovanjem in neresnicami, je zame

še posebej žalostno. Saj nikoli nisem vozil prehitro ali divjal po cestah, kot se mi je to očitavalo; drži pa, da sem obvestil okrajno glavarstvo o tem, da sem na območju, kjer je dovoljeno voziti 50 km/h peljal 45. To fletno »zafrkancijo« okrajnega glavarstva sem naredil le zato, da bi se solidariziral z vsemi pripadniki narodne skupnosti, ki so prisiljeni da se na razne načine borijo za svojo pravico.

Zahvaljujem se vsem, ki so mi v dneh in tednih po moji razrešitvi izrekli pisno ali ustno svojo solidarnost. Bilo je spodbudno videti, da ljudje cenijo in spoštujejo pošteno delo za narodno skupnost in da cenijo tudi pokončno držo v težkih trenutkih.

Zagotavljam vam, da bom neomajno ostal zvest svojemu preverjenemu življenjskemu geslu: naj psi kar lajajo, karavana gre naprej!

Mit dem Wechsel im Volksgruppenbüro der Landesregierung ist ein besonderes Problem ganz entscheidend zutage getreten: die Volksgruppe hat auf Landesebene keine unabhängige Instanz mehr, die die Position der Volksgruppe vertreten würde. Ein Volksgruppenbüro des Landeshauptmannes kann das gewiss nicht tun. Deshalb wäre eine Wahlrechtsreform der Kärntner Landtagswahlordnung dringend geboten. Es müsste sichergestellt werden, dass zu den 36 Abgeordneten des Landtages auch die Volksgruppe 1 Abgeordneten wählen kann und darf.

Damit wäre gewährleistet, dass ein institutionalisierter Dialog zwischen Mehrheit und Minderheit auf gleichberechtigter Ebene stattfinden würde. Man sieht auch in jenen Gemeinderäten, wo die EL vertreten ist, dass viele Probleme bereits im Vorfeld in den Gremien der Gemeinde gelöst werden können. Das wirkt sich auf das Zusammenleben in der Gemeinde gut und positiv aus. Ähnlich müsste es auch auf Landesebene funktionieren. Dazu bedarf es der Änderung eines Landesgesetzes und einer guten Portion politischen Willens. Vielleicht ist das Jubiläumsjahr 2005 der richtige Zeitpunkt um auch der Volksgruppe eine gleichberechtigte Mitwirkung am Willensbildungsprozess im Lande zu ermöglichen.

*Es grüßt Sie herzlichst / lepo Vas pozdravlja
Vladimir Smrtnik, predsednik EL / Vorsitzender der EL*

BEZIRKSGERICHT BAD EISENKAPPEL/ ŽELEZNA KAPLA MUSS WEITERBESTEHEN

Der Kampf um die Bezirksgerichte und somit gegen eine weitere Schwächung des Südkärntner Raumes geht weiter. Die schwarzblaue Bundesregierung will erneut am falschen Fleck sparen. Dafür werden andererseits Unsummen für fragwürdigste Projekte, z. B. Abfangjäger ausgegeben und der Staat auf Generationen hinaus verschuldet. Nun sind wieder die Bezirksgerichte Bad Eisenkappel/Železna Kapla, Bleiburg/Pliberk und Ferlach/Borovlje im Visier der staatlichen Infrastrukturabbauer. Alle Gerichte liegen im zweisprachigen Gebiet des Landes, die Amtsführung ist vorbildlich zweisprachig, und die Akzeptanz in der Bevölkerung enorm groß. Eine Schließung wäre auch eine massive Beeinträchtigung der zweisprachigen Bürger und eine weitere Aushöhlung der Lebensqualität der betroffenen Bevölkerung. Für Amtsgeschäfte, die man jetzt sozusagen zu Hause erledigen kann, müssten dann langwierige und auch kostspielige Anreisen auf sich genommen werden,

was angesichts der sich rapid verschlechternden Erreichbarkeit durch öffentliche Verkehrsmittel die Lage zusätzlich verschlimmert.

Für die EL kommt ein Zusperrern des BG Bad Eisenkappel/ Železna Kapla überhaupt nicht in Frage, betont GV Franz Josef Smrtnik. „Die EL hat sich stets und mit aller Vehemenz für das Bestehen des Gerichtes eingesetzt. Am Gericht werden beide Landessprachen gleichwertig und respektvoll verwendet, alle Bediensteten und selbstverständlich der Richter beherrschen Slowenisch und Deutsch, was wir auf anderen Ämtern, z.B. bei der Gemeinde, vermischen“. Er fordert ein gemeinsames Auftreten aller GR-Fraktionen gegen die Schließung des Bezirksgerichtes Bad Eisenkappel/ Železna Kapla, „wenn wir nicht wollen, dass wir vollkommen an den Rand gedrängt werden“.

Otroška folklorna skupina SPD „Zarja“

*Mi smo ZARJINI najmlajši,
rajamo in pojemo najrajši,
naš trop iz vse okolice prihaja,
ko je v petkih v Kapli vaja.*

*Novembra 2003 smo se prvič zbrali,
da bi plesali in igrali.*

*Šestnajst škratov, parov osem,
eden bolj kot drug ponosen.*

*Toni in Valentin god' ta nam za špas, da
možni so nastopi.*

Mentorji: *Beti Oraže, Traudi Urschitz,
Mojca Rozman*

Nastopi: Območno srečanje OFS Kranj, revija OFS skupaj z OFS Passonsa iz Italije v Medvodah, Sora pri Škofji Loki, srečanje s pobrateno folklorno skupino „Markovci“ pri Ptuj, beljaško žegnanje, občinski dan starih, pustna prireditev SPD „Zarja“, za dan žena v Celovcu in delavnica na morju.

Kdor se zanima in je star med 5-9 let, je pri nas zelo dobrodošel!

Posebna zahvala velja taksi-podjetju Hanzi Smrtnik na Obirskem. Za dvodnevno turnejo po Sloveniji nam je brezplačno dal kombi na voljo.

Ante pante populore...

Starodavni kapelški običaj »ante pante populore« na predvečer svečnice je tudi letos privabil veliko obiskovalcev, ki so hoteli so-doživeti spuščanje cerkvic v valove Bele. Otroci, pa tudi odrasli, so naredili cerkvice in z njimi šli skozi mesto do mosta, kjer so jih predali deroči reki. Foto: edgarschepul

Velikonočna pogača

Vzemi:

- 1/2 kg mehke moke
- 1/2 kg ostre moke
- 2 vrečici koasa v prahu
- 10 dag masla ali margarine
- 3 rumenjake
- 1 malo žlico soli
- 6 jedilnih žlic sladkorja
- 1/2 mleka

Z mešalcem ali ročno zamesimo testo iz vseh sestavin, da se lepo loči od kuhalnice in posode. Testo naj na toplem pokrito počiva okoli 10 minut. Na pomokani deski nato testo razvaljamo in potrosimo s sladkorjem, cimatom, rožičevim prahom in rozinami.

Pogačo zavijemo tako, da testo rahlo zategujemo. Pogačo nato položimo v dobro pomaščen model, potem naj pokrita počiva približno 40 minut. Pogačo pečemo v naprej zagreti pečici pri 180 stopinjah in približno 50 minut.

Veliko uspeha in Bog žegnaj!

Popoldan upokojencev

Vsak torek ob 14. uri je v gostilni Koller v Železni Kapli popoldan upokojencev. Voditeljica Kati Dolinšek z udeleženci na igriv način krepi reakcijo, kreativnost, spomin in gibljivost. Vsak je prisrčno dobrodošel!

Pensionistennachmittag

Jeden Dienstag um 14. Uhr findet im GH Koller in Bad Eisenkappel ein Pensionistennachmittag mit fachlicher Betreuung durch Frau Kati Dolinšek statt. Jeder, jede herzlichst willkommen!

Vabilo na spominsko svečanost

kdaj: v nedeljo, 3. aprila, 2005, ob 11. uri po maši

kje: na kapelškem pokopališču

govori: mag. Božo Hartman

poje: MoPZ „Valentin Polanšek“ z Obirskega

Vabi: Zveza koroških partizanov